

■ Паміж намі

Фота БЕЛТА.

Фота ношчы ілюстрацыйнае характар.

ЛАВІСЯ, РЫБКА!..

Аднак на шчырую размову з маці яна не ішла, на пытанні не адказвала, і Ірына Андрэеўна махнула на Томку рукою, упэўненая, што на гэты раз у дачкі хопіць розуму не разменьвацца на «драбязу». Да таго ж, шмат часу і ўвагі аднімала уласнае асабістае жыццё — «афіцыйны» тэрмін жалобы па мужу скончыўся, і Ірына Андрэеўна, маладая яшчэ жанчына, пачала з падвоянай энергіяй навірстваць упушчанае...

Нішто не прадказвала бяду. У час чарговага прыезду дачкі яны міла пагаварылі, пажартавалі. Тамара нарэшце раскрыла сваю тайну — так, ёсць паклоннік, стаматолаг, на пятнаццаць гадоў старэйшы, разведзены. Кватэру з жонкай яны пакуль не размянялі, але гэта — усяго толькі справа часу... «Дай бог, дай бог», — паўтарала Ірына Андрэеўна, праводзячы Томку на аўтастанцыю. Вярнуўшыся, яна раптам успомніла пра неабходны пасаг і пайшла ў пакой дачкі, каб пералічыць падушкі і коўдры... Адчыніла шафу, выцягнула стос пасцельнай бялізны... і аслуяналася: за блізкай у глыбіні шафы роўнячкімі стосікамі ляжалі дзіцячыя паленкі і паўзункі... Ірына Андрэеўна кінулася на аўтастанцыю.

Тома прызналася: так, цяжарная, але не можа з упэўненасцю сказаць ад каго. Стаматолаг, з якім пазнаёміліся ў санаторыі, аказаўся не разведзены. Значыць, як сур'ёзная «кандыдатура» адпадае. Быў яшчэ выкладчык тэхнікума — таксама жанаты. Ну, і нарэшце той хлопчык, з якім Тамара прыезджала дадому пасля першай сесіі. «Давай сюды хлопчыка!» — загадала Ірына Андрэеўна.

Сяргей ад бацькоўства не адмаўляўся. Нават узрадаваўся, што ўсё так атрымалася. Ён і не спадзяваўся, што Тамарка пагодзіцца калі-небудзь стаць яго жонкай.

Вяселле было вельмі сціплым — прысутнічала толькі блізкая радня. А праз чатыры месяцы нарадзілася Танечка...

Для сямейнага жыцця «хлопчык» аказаўся сапраўдным скарбам. Не стагнаў, калі даводзілася ўставаць сярод ночы да дзіцяці ці вазіць малую па ўрачах. Яшчэ не скончыўшы тэхнікум, пайшоў на таварную станцыю разгружаць вагоны. І пазней, калі ўжо адвучыўся ў інстытуце і ўладкаваўся працаваць трэнерам па дзюдо, калі пачаліся пазездкі на зборы і спарторніцтвы за межы краіны, Сяргей увесь час спяшаўся дадому, да жонкі, да Танечкі. Яго чакалі з нецярпеннем — тата ніколі не вяртаўся без падарункаў. Тамара так і казалася падчас сустрэчы: «Наш «кашалёк» прыехаў!»

Танечка расла падобнай да мамы — гэтка ж статная фігурка і доўгія ногі, гэтакія ж «русалчыны» валасы і вялікія наіўныя вочы... На канікулы яе адпраўлялі да бабулі, і тая нарадавацца не магла на ўнучку: сама яе прычэсвала раніцай, карміла ўсялякімі пры-

смакамі і, як некалі дачку, вучыла розуму: маўляў, калі выглядаеш, як прынецса, дык і шукаць павінна толькі прынецса... А ўсялякія там худасочныя аднакласнікі абыддуца. «Бабуля, я на дыскатэку!» — паведамляла Танечка і... знікала да раніцы. Спаць Ірына Андрэеўна не клалася — усё чакала, выглядала ў акно, з кім вернецца ўнучка. І аднойчы дачкалася — Танечку прывёў дадому... міліцыянер. Зарумзаную, у парванай кофточцы. Аказваецца, з-за яе, Танечкі, нейкія мужчыны ўчынілі ў гасцініцы бойку. Ірына Андрэеўна вушам не паверыла: якая гасцініца?! Накінулася на ўнучку: «Ты што, у шанаццаць гадоў нарадзіць захацела?» Думала напалохаць. Танечка ж спакойна дастала з кішэні джынсавай курткі пачак прэзерватываў і пакурціла ім перад бабуліным носам: «А гэта навошта?»

Калі праз некалькі дзён прыехала Тамара, Ірына Андрэеўна ўздыхнула з палёгкай. Зараз жа ўсё ёй расказала, але дачка толькі ўсмехнулася: «Ад гэтага, мама, яшчэ ніводная жанчына не памерла. Цяпер уся моладзь такая. І час такі». Ірына Андрэеўна не знайшла што адказаць.

...Пасля заканчэння школы Танечка не захацела больш вучыцца. Яе і так, без усякай вучобы, прынялі ў начны клуб афіцыянткай. Праўда, плацілі не шмат, але выраतोўвалі наведвальнікі — давалі на чай... Пад раніцу хто-небудзь са знаёмых адвозіў яе дадому — «чарывых» цалкам хапала, каб здымаць асобную кватэру.

Тамара не пыталася, адкуль у дачкі новы мабільны тэлефон або гадзіннічак з кавалачкамі каштоўных камяней замест лічбаў на цыферблате. Яна па-ранейшаму была ўпэўненая, што ад гэтага «не паіраваць».

Потым Танечку звольнілі за прафнепрыгоднасць — аблічыла кліента на непрыстойна вялікую суму.

Паўгода яна нікуды не магла толкам уладкавацца — то спрабавала сябе ў ролі рэкламнага агента, то гандлявала касметыкай, то падпрацоўвала ў ветлячэбніцы... Пературбацы і хваляванні не пайшлі на карысць — Танечка раздалася ў плячах і таліі, абрэзала доўгія валасы, перафарбавалася ў брунетку. І ўжо ў такім выглядзе вярнулася на першапачатковае месца працы, праўда, не афіцыянткай, а прыбіральшчыцай. Але таксама начной. Дадому яе ўжо ніхто не падвозіў, таму часта прыходзілася мерзнуць раніцай на прыпынку, чакаючы першы аўтобус... Праўда, адзін пастаянны «кліент», мужчына ва ўзросце, зваў Танечку замуж, але яна не пайшла. Маці сказала, што гэта «дробная рыбка», і Таня пагадзілася. Ёй жа ўсяго дваццаць два — усё самае лепшае яшчэ наперадзе...

Ала БЫВАЛАВА

РЫНЕ Андрэеўна «за шэсцьдзесят». Узрост сталасці і спакою. Аб'ектыўна — так, але не ў дачыненні да гэтай жанчыны. Сама прызнаецца: «Эх, каб не хваробы...» Нягледзячы на невялікую пенсію, яна ніколі не забываецца пра фарбу для валасоў і губную памаду. Адкрывае скрынку і з гонарам дэманструе з дзясятка футлярчыкаў: «Вунь у мяне яе колькі, ніяк не магу патрэбны тон падабраць, ведаеш, такі... колеру спелай вішні...»

Яе жыццё можна назваць вясёлым, але ніяк не лёгкім. Такое вольна спалучэнне. Муж памёр рана — нават да пяцідзесяці не дацягнуў. Быццам адчуў сваю непатрэбнасць гэтай жанчыне і гэтай свету. Ён заўсёды быў пры ёй, як шчання на ланцужку. З дому, акрамя работы, — ні на крок. Ляжаў на канапе, чытаў сваю «газетку» ці выходзіў на двор пакурыць ды згуляць партыю-другую ў даміно з суседам. Знаёмыя мужыкі з яго заўсёды клілі: маўляў, жонку вартуе.

Аднак не ўкаравалі. Сваё першае і адзінае дзіця Ірына Андрэеўна нарадзіла ад іншага мужчыны. У Пятра Іванавіча за год да таго пачаліся сур'ёзныя праблемы са здароўем, ён доўга ляжаў у бальніцы, потым — лячыўся ў санаторыі, а вярнуўшыся, знайшоў жонку ў «цікавым становішчы»... Аборты тады былі не ў пашане, ды і Ірына Андрэеўна баялася аперацыі больш, чым мужавага пакарання. Аднак ніякае пакаранне яе не спасцігла: муж успрыняў навіну надзіва спакойна... А калі нарадзілася дзяўчынка, сам выбраў ёй імя — Тамарка, Томачка...

Ірына Андрэеўна нейкі час адчувала няёмкасць з-за сваёй віны. Перастала бываць у кампаніях, наведваць незамужніх сябровак, хадзіць на ўсялякія «мерапрыемствы»... Аднак хапіла яе ненадоўга. То дзень нараджэння загадчыцы магазіна адзначалі, то ў грузчыка сын ажаніўся, то ў спарторніцтва паміж гандлёвымі пунктамі прызвае месца занялі... Пётр Іванавіч забіраў Тамарку з дзіцячага садка, сядзеў каля малой, калі яна хварэла, гатаваў сніданак і вячэру... Пазней хадзіў на ўсе бацькоўскія сходы, раслісваўся ў дзіяніку, дапамагаў рашаць задачкі і праводзіў «выхаваўчую работу», калі дадому занадта часта званілі ці прыходзілі хлопчыкі. Іх было шмат, і яны ўвесь час мяняліся. Томачка вырасла не тое каб пі-

санай прыгажуняй — хутчэй віднай, статнай, словам, у маму. Праўда, валасы былі не маміны — ад доўгіх, густых светла-русых хваляў, якія спускаліся па плячах ледзь не да пояса, сапраўды нельга было вачэй адвесці. І кожны раз бацька з маці сварыліся з-за іх: Пётр Іванавіч загадваў заплетаць валасы ў косы, а Ірына Андрэеўна лічыла, што дзяўчына не павінна хаваць такую прыгажосць...

Калі Тамарцы споўнілася сямнаццаць, тата памёр, не дажыўшы крыху да яе выпускнога балю. Перад Ірынай Андрэеўнай паўстала пытанне аб уладкаванні дачкі ў якую-небудзь навучальную ўстанову. Аб вышэйшай адукацыі не магло быць і размовы — за апошні год па некаторых прадметах Тамара з'ехала да троек, але па-ранейшаму больш часу праводзіла перад люстэркам, чым за пісьмовым сталом.

Мама купіла даведнік для паступаючых, і ўдзвух з дачкой яны выбралі фізкультурны тэхнікум у абласным цэнтры. Установа адпавядала многім патрабаванням: там былі не вельмі высокі праходныя балі і не надта складаная праграма. Тым больш, што Тамарка заўсёды любіла баскетбол і ўдзельнічала ва ўсіх школьных спартакіадах.

Пасля першай сесіі дачка патэлефанавала дадому і папярэдзіла, што прыедзе не адна. Ірына Андрэеўна ўвесь дзень насілася па магазінах, каб не ўдарыць тварам у грязь перад патэнцыйным зяцем — дзякуй богу, калегі-прадаўцы дапамаглі чым маглі... «Зяць» пераступіў парог — і ў Ірыны Андрэеўны апусціліся рукі. Худзенькі, нязграбны, бледны... «Як такіх у фізкультурны ўстановы прымаюць?» — падумала тады. Але не выганяць жа было... Накарміла, напайла. Спаць паклала ў сваім пакоі. А Тамарцы палову ночы «упраўляла» мазі: «Ну куды ты глядзела? І выгляду нямака, і бацькі абы-хто, і ў кішэнях вечер гуляе... Шукай каго-небудзь іншага, а студэнціка-замухрышку кідай!»

Летам праўдамі і няпраўдамі Ірына Андрэеўна дастала дачку пэўна ў санаторыі — дапамагло блізкае знаёмства з выканкамаўскім шафёрам, які вазіў «самога»...

З санаторыя Тома вярнулася сумнай і разгубленай. Жаночая інтуіцыя падказала Ірыне Андрэеўна, што дачка закахалася, і не на жарт.

«Адшыць» паклонніка раз і назаўсёды

Адчапіцца ад абрыдлага вам бойфрэнда не так і складана — варта толькі праявіць крыху кемлівасці і артыстызму. І... выраць правільную тактыку.

«Міс Неадэкватнасць»

Дзівацтвы і непрадказальнасць жанчыны нічога, акрамя забабоннага жаху, у мужчын не выклікаюць. Таму смела трымаецца прынцыпу «Не чакайце дзіва — дзіваце самі»: навучыцеся вычварным словам і жэстам, дэманструйце недарэчныя эмоцыі. Напрыклад, гучна рагачыце, калі кавалер расказвае вам пра смерць любімага коціка. Альбо захапіцеся ззатэрыкай і стамляйце яго штодзённым гараскопам або раскладаннем карт таро. А яшчэ вазьміце за правіла тэлефанаванне «каханаму» сярод ночы з просьбай прадэкламаваць што-небудзь з творчасці, скажам, Іосіфа Бродскага. І абавязкова дапоўніце свой вобраз гардэробам а-ля гарадская вар'ятка.

ЯК ГЭТА ДЗЕЙНІЧАЕ? Мужчына імкнецца да такіх стасункаў, якія б ураўнаважалі яго жыццё, давалі магчымасць чэрапаць у іх рэсурсы. А калі з жанчынай не ведаеш, чаго чакаць, — гэта напружвае.

«Атэла ў спадніцы»

Галоўны прынцып гэтай стратэгіі — татальны кантроль над жыццём мужчыны. Раўнуйце яго да ўсіх прадстаўніц жаночага полу, якія маюць да яго хоць нейкае дачыненне, — да сястры, калег, прадаўшчыцы ў краме і да т.п. Тэлефануйце яму кожныя 15 хвілін і патрабуйце даць справаздачу, дзе ён і з кім. Штодня правярайце ўсе яго акаўнты ў сацсетках і, вядома, SMS! Прычынам кожны раз настойвайце на тлумачэннях у сувязі з усімі выяўленымі там фактамі — дададзенымі сябрамі, фотаздымкамі і інш.

ЯК ГЭТА ДЗЕЙНІЧАЕ? У кожнай чалавека павінна быць права на асабістую прастору. А беспрычинная рэўнасць, пастаянны кантроль, забарона на сустрэчы з сябрамі «забіваюць» нават самыя моцныя пачуцці.

«Мамачка»

Мужчынам, безумоўна, падабаецца клопат пра іх, але да таго часу, пакуль ён не перарастае ў звышапеку. Таму ваша мэта — стаць другой маці для свайго паклонніка. Нястомна завіхайцеся на кухні, гатуючы для яго розныя стравы. А калі раптам ён скажа, што не галодны, страшна пакрыўдзіцеся! Дакучліва цікаўцеся станам яго здароўя: ці не схуднеў ён; чаму такі бледны; ці ўсё ў парадку з кішэчнікам... Пры нязначнай скарзе бойфрэнда на недамаганне адразу з заклапочаным выглядам бяжыце ў аптэку — яго трэба ратаваць!

ЯК ГЭТА ДЗЕЙНІЧАЕ? «Жанчына-маці» заўсёды ставіць мужчыну ў зневажальнае становішча маленькага бездапаможнага дзіцяці. І пры такім раскладзе ў яго проста атрафіруецца любая цяга да яе.

«Свой хлопец»

У гэтым выпадку вам варта пазбавіць сябе якой бы там ні было жаночасці і сексуальнасці. Насіце

мешкаватае адзенне, забудзьцеся пра макіяж. А сваю раптоўную «змену» раслумачце тым, што не жадаеце марнаваць час на ўсялякае глупства.

Хадзіце разам з «каханым» і яго сябрамі на спартыўныя матчы і ў клубы. І адрываўцеся там на роўных з усімі.

ЯК ГЭТА ДЗЕЙНІЧАЕ? У такіх стасунках сціраюцца ўсе палавыя адрозненні. Апроч таго, падобная «аголенасць» у бытавым плане пазбаўляе жанчыну загадкі, чароўнасці. Мужчына пачынае ўспрымаць яе як сябра або суседку па кватэры.

«Меркантильная блудніца»

Гэта толькі ў эратычных фільмах мужчыны любяць распусных дзяўчат у латэксе, а на справе такія дамы адштурхоўваюць іх не менш, чым мужчынападобныя. Таму старайцеся

адзьявацца як мага больш вульгарна: чырвоная памада, глыбокае дэкальце, калготкі ў сетачку і лакавыя батфорты — хай усяго будзе шмат!

Пры гэтым падкрэслівайце, што ў вас у прыярытэце толькі замужняя паклоннікі, таму і яму нядрэнна было б раскашэліцца.

ЯК ГЭТА ДЗЕЙНІЧАЕ? У сур'ёзных адносінах мужчыну ніколі не задаволяць той факт, што ён усяго толькі перавалачны пункт, які, да таго ж, выкарыстоўваюць.

Калі ж вам трапіўся зусім ужо «моцны арэшак» і ніводны з прапанаваных спосабаў не дзейнічае, можа, варта прыгледзецца да яго лепш? Раптам гэта тое самае, сапраўднае каханне?

Вера ФЕМІНА.